

Örnek Hükümlerle
Aile Hekimliği Mevzuatı ve
Tıp Hukukundaki Yeri

Editörler

Av. Hatice Gülümser UĞURLU

Prof. Dr. Ersin AKPINAR

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da Bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7707-19-0

Kitap Adı

Örnek Hükümlerle-Aile Hekimliği Mevzuatı ve Tıp Hukukundaki Yeri

Editörler

Hatice Gülümser UĞURLU

ORCID iD: 0000-0003-0908-5699

Ersin AKPINAR

ORCID iD: 0000-0002-2884-4876

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Göktuğ Ofset

Bisac Code

BUS085000

DOI

10.37609/akya.1672

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

*COVID-19 nedeniyle hayatını kaybeden sağlık çalışanlarının
aziz hatıralarına...*

ÖNSÖZ

Ülkemiz sağlık hizmetlerinin gelişimi ve organizasyonunda, koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerinin bireylere ulaştırılması yönündeki çalışmalar Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar uzanan gelişim sürecinde hız kazanmıştır. Cumhuriyetin ilan edilmesinin ilk yıllarında itibaren ülkemizdeki bugünkü sağlık teşkilatlandırması ve sağlık hizmetlerinin temeli atılmıştır. Cumhuriyet döneminde bir yandan tedavi hizmet ağı genişletilirken öteki yandan da koruyucu sağlık hizmetlerinde büyük bir atığa geçilmiştir.

Cumhuriyet'in ilanı sonrası Dr. Refik Saydam ülkemizde sağlık hizmetlerinin kuruluşunda ve gelişmesinde büyük katkılar sağlamıştır. Umumi Hıfzısıhha Kanunu (1930)'nda yer alan sağlık politikaları sağlık hizmetlerinin planlanması ve programlanması, koruyucu ve tedavi edici hekimliğin yürütülmesi, bulaşıcı hastalıkların önlenmesi, tıp fakültelerine ilginin artırılması yönelik ilkeler mevcut olup bu ilkeler ışığında sağlık hizmetleri, “*geniş bölgede tek amaçlı*” “*dikey örgütlenme*” modeli ile yürütülmüştür. Nüfusun çok olduğu yerlerden başlayarak muayene ve tedavi evleri açılmış, koruyucu sağlık hizmetlerinde çalışan hekimler desteklenmiştir. Dünya Sağlık Örgütü, 2010 yılına kadar insanların aile ve topluma dayalı temel sağlık hizmetlerine daha iyi ulaşılabilmesini, *Alma Ata Kongres'i*nde de alınan kararın devamı olarak 21. yüzyılda “**Herkes için Sağlık**” anlayışını hedefleri arasında saymaktadır. Son 15 yılda, Birinci Basamak sağlık hizmetlerinin temelini oluşturan ve ülkemize has bir “Aile Hekimliği Modeli” olan “*Sağlıkta Dönüşüm Programı*” Dünya Sağlık Örgütü'nün bu hedefini gerçekleştirmeyi odak noktası olarak belirlediği görülmektedir. Bu kapsamda aile hekimliği uygulamasına ilişkin ilk düzenlemeler yapılarak, 24.11.2004 tarihli ve 25650 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5258 sayılı Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun, 06.07.2005 tarihli ve 25867 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Yönetmelik, 12.08.2005 tarihli ve 25904 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Kapsamında Sağlık Bakanlığı'nca Çalıştırılan Personele Yapılacak Ödemeler ve Sözleşme Şartları Hakkında Yönetmelik ile aile hekimliği uygulamasına ilişkin temel usul ve esaslar belirlenmiş, 2005 yılında Düzce ilinde pilot uygulama olarak başlatılmış; 2006 yılında 6 il, 2007 yılında 7, 2008 yılında 17 il, 2009 yılında 4, 2010 yılında 46 il olmak üzere hizmet ihtiyacına yönelik il değerlendirmeleri yapılarak **2010 yılı sonu itibari ile** ülke genelinde aile hekimliği uygulamasına başlaması ile uygulamanın nerdeyse her alanında Hekimler, Aile Sağlığı Çalı-

şanları, İdare, sektörde istihdam edilen diğer kişiler, sağlık hizmeti alan bireyler arasında tahmin edilenlerin dışında öngörülemeyen; çözülmesi gereken yoğun ihtilaflar yaşanmıştır.

09.12.2004 Yılında yürürlüğe girmiş olmasına rağmen, 5258 Sayılı Aile Hekimliği Kanunu oldukça kısıtlı düzenlemesi ve kendine özgü koşulları nedeniyle sorunların çözümünde yeterli bir hukuki dayanak olamadığı gibi, mevcut yerleşik yargı içtihatları da ihtilafları tam anlamıyla çözmeye özelliğini sağlayamamıştır.

Alışıldığımız sağlık hukuku konularının dışında, sorunların çözümünde Kamu hukuku, İdare hukuku, İş Hukuku, Kira Hukuku, Borçlar Hukuku gibi özel hukuk konuları iç içe girmiştir.

Uygulamanın başlangıcından bu yana başka bir kurumda gözlemlenmeyen yoğunlukta konu yargı ya taşınmıştır. İstanbul Aile Hekimliği Derneği (İSTAHED) başından beri hem mesleğin icrasında hem de hukuki konulardaki aksaklıkların çözümünde sahiplenici rol üstlenmiştir. Dernek üyelerinin ve Aile hekimliği çalışanlarının hukuki danışmanlığını yaptığımız bu süreçte bahsettiğimiz tüm bu hukuki konularda yargıya taşınmış on bine yakın hukuki ihtilafa İSTAHED' le birlikte müdahil olduk. Bu süreçte yargıya taşınan vakalar dışında binlerce aile hekiminin faydalandığı hukuki eğitim programları, seminerler, paneller, sempozyumlar düzenledik. Bugün geldiğimiz noktada mevzuatın biraz daha kapsayıcı hale gelmesinde ve içtihatların oluşmasında İSTAHED hukuk komisyonunun yoğun çabalarının katkısı inkâr edilemez.

Bu kitapta yer alan içtihat, mahkeme kararı ve örnek davaların nerdeyse **tamamı müdahil olduğumuz vakalardan oluşmaktadır**. Hukuk komisyonu ile yaptığımız uzun, titiz ve bir o kadar da keyifli birim çalışmalarımızda, her vakanın pratik ve hukuki karşılığı, sorunun hangi ihtiyaçtan doğduğu, teknik ve hakkaniyete uygun çözüm yolları teker teker müzakere edilmiştir. Biz, editörler olarak Av. Hatice Gülümser Uğurlu ve Prof. Dr. Ersin Akpınar, kendi başına bir kitap oluşturabilecek sayı ve içerikteki çalışmalarımızı hem hukuk hem de hekimliğin icracılarına sunmanın çok daha faydalı olacağını düşündük ve çalışmaları bu eserde toplamaya karar verdik.

Tüm bu süreçte, uygulamanın kurumsal işleyişinin oturtulması için gerçekleştirilen yoğun idari denetimler sırasında idare hukukunun temel kurallarının sıklıkla ihlal edildiğini, sistemin kamu hukuku açısından özerk görünümünün hem mesleğin icracıları hem de idareciler açısından kafa karışıklığına sebep olduğunu, bunun yanında sağlık hukukuna yönelik genel düzenlemelerdeki, malpraktis konulu tazminat, ceza ve disiplin yaptırımlarının birinci basamakta

da fazlasıyla gündeme geldiğini, hekimlerin ve sağlık çalışanlarının genel mesleki sorumluluklarının yanında aile hekimliği özelindeki tüm bu karmaşık sorunlarla mücadele etmek zorunda kaldığını, mevzuat ve içtihatlardaki eksikliğin, sorunun yargı kanalı ile çözümünde de zorluklara sebep olduğunu gözlemledik.

Bu çalışmamızla yıllardır verdiğimiz hukuk mücadelesinin hem hukuk mensuplarına hem de hekimlerimize ve sağlık çalışanlarına yol gösterici olacağını düşündük.

Bu güne kadar dahil olduğumuz bütün davalarda davanın konusu ne olursa olsun aile hekimliğine katkısının büyük olduğunu düşünerek büyük özveri ile çalışan Av. Mehmet Özer Uğurlu ve İSTAHED hukuk komisyonunun bu güne dek emek veren bütün üyelerine emeklerinden ve katkılarından dolayı şükran duyuyoruz. Bizleri Aile Hekimliği camiası ile tanıştıran Dr. A. Erdal Uğurlu ve hep yanımızda olan ailelerimize, İSTAHED Yönetim Kurulu'na, kitaba katkısı bulunan bütün aile hekimlerine ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Av. Hatice Gülümser UĞURLU

Prof. Dr. Ersin AKPINAR

Ocak 2021

Kısaltmalar

TCK	: Türk Ceza Kanunu
TCY	: Türk Ceza Yasası
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
ASÇ	: Aile Sağlığı Çalışanı
ASE	: Aile Sağlığı Elemanı
AH	: Aile Hekimi
ASM	: Aile Sağlığı Merkezi
ADK	: Adli Tıp Kurumu
İDDK	: Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
KVKK	: Kişisel Verileri Koruma Kanunu
YCGK	: Yargıtay Ceza Genel Kurulu
AHİS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
DMK	: Devlet Memurları Kanunu
Vs	: ve saire
CD	: Ceza Dairesi (Yargıtay)
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
BTM	: Basit Tıbbi Müdahale
NST	: Non-Stress Test
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
TTB	: Türk Tabipler Birliği
ATS	: Aşı Takip Sistemi
Y	: YARGITAY
Y.D	:Yargıtay Dairesi
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BİM	: Bölge İdare Mahkemesi
E	: Esas
K	: Karar
PATH	:Program for Appropriate Technology in Health (Sağlık için Uygun Teknoloji Programları)
m.	: Madde
S	: Sayı
s.	:sayfa
RG	: Resmi Gazete
No	: numara
T	: TARİH
İBK	: İçtihadı Birleştirme Kararı
HD	:Hukuk Dairesi
GBP	: Genişletilmiş Bağışıklama programı
Bkz	: Bakınız

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....iii

Bölüm 1

AİLE HEKİMLİĞİNİN KÖKENİ VE TARİHSEL SÜRECİ 1

Bölüm 2

TÜRKİYE'DE AİLE HEKİMLİĞİNİN TARİHÇESİ.....5

Bölüm 3

DÜNYA'DA AİLE HEKİMLİĞİ UYGULAMALARI9

Amerika Birleşik Devletleri..... 13

İngiltere..... 15

Almanya..... 16

Hollanda 17

Küba 18

Danimarka 20

Kanada 21

Norveç..... 21

Bölüm 4

AYDINLATILMIŞ ONAM VE HUKUKSAL BOYUT27

Sağlık Hakkı Tanımı ve Tarihsel Süreci.....27

Aydınlatılmış Onam Önemi28

Aydınlatılmış Onam Tanımı.....29

Aydınlatılmış Onam ile İlgili Yasal Dayanaklar30

Aydınlatılmış Onamın Temel Özellikleri31

Aydınlatılmış Onamı Kimler Alır?32

Aydınlatılmış Onam Formunun Özellikleri32

Uygun Ortam ve Zaman32

Bilgilendirici Araç ve Gereçler	33
Bilgilendirmenin Kapsamı	33
Bilgi Vermenin Usulü	33
Bilgi Verilmesini Yasaklama	34
Rıza Olmaksızın Tıbbi Ameliyeye Tabi Tutulmama	34
Hastanın Rızası ve İzin	34
Tedaviyi Reddetme ve Durdurma	35
Rıza Formu	35
Rızanın Kapsamı ve Aranmayacağı Haller	36
Örnek Form (18)	36
Hemoglobinopati Bilgilendirilmiş Onay Formu	36

Bölüm 5

KLİNİK ARAŞTIRMALARDA ETİK KURULLAR.....41

Giriş	41
Gizlilik	43
Aydınlatılmış Onam	44
Girişimsel Ve Girişimsel Olmayan Araştırmaların Tanımlanması	45
Girişimsel Etik Kurul ve Girişimsel Olmayan Etik Kurulun Gerekliliği ve Yetki Alanları	45
Mevzuatta Belirtilen Sürelerin Değerlendirilmesi	46
Tartışma ve Sonuç	49

Bölüm 6

SAĞLIK HİZMETİNDE AİLE HEKİMLİĞİNİN YERİ51

Sağlık Hakkı	51
Sağlık Hizmeti	52
Birinci Basamak Sağlık Kuruluşu	55
Aile Sağlığı Merkezinin İşleyisi	64
Nöbet	70
Aile Sağlığı Merkezlerinin Kullanılması	95

Bölüm 7**AİLE HEKİMLİĞİNDE ÇALIŞAN KAVRAMI HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLER..... 101**

Ailehekimliğinde Personelin Birbiriyle İlişkilerine Dair Uygulanacak hukuk.....	114
Aile Sağlığı Merkezinin İşletilmesinde Çalışanların Birbiri ile ilişkileri.....	119

BÖLÜM 8**HEKİMİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ MESLEKİ VE ETİK YÜKÜMLÜLÜKLER 125**

Aile Hekimliğine Özgü Mesleki Yükümlülükler	141
İdari Yükümlülükler	152
Disiplin Cezası Kavramı	152
Aile Hekimliğinde Disiplin Cezası.....	163
Aile Hekimliğinde Sözleşmeyi Sona Erdiren Haller	170
Disiplin Soruşturmasını Gerçekleştiren Yetkili Makam	181
İdarinin İş İşlem ve Kararlarına Karşı Yargı Denetimi.....	182
İhtar Ceza Puanlarına Veditiş İdari İşlemlere Yönelik örnek Danıştay Kararları	188
Ceza Sorumluluğu	194
Aile Hekimliği Kapsamında Karşılaşılabilecek Cürümler.....	203
Tazminatın Şartları	225
Kamu Çalışanına Rücu	230
Süreler	233
Kamu Zararı Kavramı.....	235

Bölüm 9**AİLE HEKİMLİĞİNE ÖZGÜ DİĞER DÜZENLEMELER 237**

Soğuk Zincir sorumluluğu-Bağışıklama Hizmetleri	237
Aile Hekimliği Düzeyinde Yapılacak İşler	241
Sonuç.....	243

Bölüm 10

AİLE HEKİMLİĞİ VE SAĞLIK RAPORLARI..... 263

Sağlık Raporu.....	265
Başvuru	266
Sağlık Raporu Talebi	267
Sağlıkraporu Çeşitleri.....	269
Özet ve Sonuç.....	274

EKLER..... 276

Ek 1	277
Ek 2	287
Ek 3	321

YAZARLAR

Dr. Rabia EROĞLU KILAÇ

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı
ORCID iD: 0000-0002-7043-1530

Uz. Dr. Halil Volkan TEKAYAK

Çukurova Kurttepe Aile Sağlığı Merkezi, Adana
ORCID iD: 0000-0003-0022-3186

Uz. Dr. Meltem KAPLAN

Hasan Fattum Kafadar Aile Sağlık Merkezi, Gaziantep
ORCID iD: 0000-0001-7031-242X

Dr. Gözde ÖĞRÜ

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı
ORCID iD: 0000-0002-1001-7637

Dr. Tolgahan KARA

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı
ORCID iD: 0000-0003-1345-9702

Doç. Dr. Ayşe Neslin OĞUZHAN AKKOCA

İskenderun Devlet Hastanesi. İskenderun, Hatay
ORCID iD: 0000-0002-8501-2961

Dr. Mustafa TAMUR

Perihan Yaşar Akarsu Aile Sağlığı Merkezi, İstanbul
ORCID iD: 0000-0001-6502-4255

Av. Hatice Gülümser UĞURLU

Serbest Avukat, İstanbul
ORCID iD: 0000-0003-0908-5699

Prof. Dr. Ersin AKPINAR

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı
Aile Hekimliği Çalışanları Sendikası (AHESEN) Hukuk ve Mevzuat Kurulu Başkanı
ORCID iD: 0000-0002-2884-4876

KAYNAKLAR

1. AKBULUT, E. (2006). İhmal Suretiyle Kasten Adam Öldürme Suçu. TBB Dergisi 2006:66;183-224.
2. AKPINAR, Ersin, Prof. Dr. ÇABUK, Ali İhsan Dr., KÖME, Ali Dr. (2019). Aşılarda Soğuk Zincir. P. D. Akpınar içinde, Aile Hekimliğinde Güncel Yaklaşımlar (s. 261-265). Akademisyen Kitabevi, Ankara.
3. ANTALYA O. Gökhan, Prof. Dr. Manevi Zararın Belirlenmesi Ve Manevi Tazminatın Hesaplanması – Türk Hukukuna Manevi Zararın İki Aşamalı Olarak Belirlenmesine İlişkin Bir Model Önerisi– Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi 2016:22(3); 221-250
4. AYDIN, Nizamettin; (2008). Hasta Haklarının Hukuki Boyutu ve Korunma Yolları. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2008:22(9);297-326.
5. BOZ, Selman Sacit; Yrd. Doç. Dr. (Yıl 2017,, Sayı 2,). Memur Disiplin Hukukuna Hakim Olan Temel İlkeler. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15-41.
6. BOZDAĞ, A. (2010 sayı 468). Türk İdare Dergisi, 36.
7. BUKEN, Selce Maraş; Av. (2020, Mayıs 8). Buken Hukuk Danışmanlık. <https://buken.av.tr> Erişim tarihi: 24.08.2020
8. CENGİZ İftar, Doç. Dr. P. A. (2019). Tıbbi Malpraktis, Tıbbi Malpraktisin Psikolojik Boyutları ve TAAD 2019:10(37)122.
9. ÇELİK, Ç. A. (2009). İdari Yargıda Tazminat Davaları. www.tazminathukuku.com Erişim tarihi:13.10.2020
10. ÇELİK, K. (2011). Kontder. <http://www.kontder.org.tr> Erişim tarihi:30.08.2020
11. ÇINARLI, Serkan Yrd Doç Dr. (2013). İdarenin Sağlık Hizmetinin Sunumundan Kaynaklanan Hukuki Sorumluluğu. Orion Yayınevi, Ankara
12. DEMİRKOL, Selami; Dr; BERKET, Zuhâl; Danıştay Tetkik Hakimi. (1998). İdari Yargıda Dava Açma Davalarının Takip Usulu. Şafak Yayınevi. Ankara
13. ERASLAN, Y. (2019). Disiplin Hukukunda Tevhiden Cezalandırma. 182.
14. ERDENER, Yurtcan; Prof Dr. (2007). Uygulamacı İçin Ceza Yargılaması (Soru-lar-Cevaplar). Beta Basım, İstanbul.
15. EREN, F. (2012). 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanununa Göre Hazırlanmış Borçlar Hukuku Genel Hükümler. Yetkin Yayınevi, Ankara
16. EROĞLU, M. (2008). Tam Yargı Davalarında Manevi Tazminat. Ankara.
17. GOLDNEY, R. D. Suicide by health care professionals. The Medical Journal of Australia 2016; 205 (6): . doi: 10.5694/mja16.00249.
18. GÖKÇE, Yasir Üçüncü Katip Meslek Memuru. Denetim. <https://dergipark.org.tr> Erişim tarihi: 26.08.2020
19. GÜNAY, C. İ. (1998). Şerhli İş Kanunu. Ankara.
20. GÜNAY, C. İ. (2005). İş Hukuku, Yeni İş Yasaları. Yetkin Yayınevi, Ankara
21. GÜNEŞ, M., GÜNDÜZ, M. (2015). Kamu Görevlisine Rücu Edilmesinde Hukuki Sorunlar Ve İdari Yargı Kararlarında Güncel Bir Değerlendirme. Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2015:4(7);7-19.

22. HAKERİ, H., Yener, Ü., & Çakmut, Ö. Y. (2016). Tıp/Sağlık Hukuku Mevzuatı. Seçkin Yayınevi, Ankara
23. HAKERİ, P. D. (2018). Tıp Hukuku. Seçkin Yayınevi, Ankara
24. İLKİZ, F. Bianet Bağımsız İletişim Ağı. <https://m.bianet.org/bianet/medya/98197-ozel-hayatin-gizliliğinin-ihlali> Erişim tarihi:22.09.2020.
25. KARAHANOGULLARI, O. Memur Disiplin Hukuku. www.politics.ankara.edu.tr Erişim tarihi:09.11.2020
26. KILIÇOĞLU YILMAZ, K. (2016). Kişilik Hakkının İhlalinde Manevi Tazminat. Tezrazi Hukuk Dergisi, 115.
27. KIZILYEL, S. (2014). Yaşam Hakkı: Aihm Kararları Ve İdari Yargı. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVIII, Sa. 2, 282.
28. KÖK Ahmet Nezh. Hatalı Tıbbi Uygulama (Medikal Malpraktis) İddialarında Otopsinin Önemi. Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi 2016;7; 677-685.
29. OKAN, U., Ünal, N. (2013). Kamu Taşınmazlarında Ecrimisil ve Tahliye. Seçkin Yayınevi, Ankara
30. OY Osman, Av., OY Onur Gerçek, Av.(2018) Av. Hasta Hakları ve Hasta Hakları İhlalinde Başvuru Yolları. Herkes İçin Hukuk Serisi-24. 2018, Birlik Yayınevi, İstanbul.
31. ÖZDOĞAN, Mustafa; OYMAK, Tuba; Avukat. (2013). Kira Genel Hükümler Konut Ve Çatılı İşyeri Kirası Tahliye. Bilge Yayınevi, İstanbul
32. ÖZGÜLDÜR Serdar Dr AYİM Üyesi. (1996). Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kararları Işığında Tam Yargı Davaları. Yetkin Yayınları, Ankara
33. PARLAR, A. (2017). Kamu Görevlileri ile İlgili Suçlar. Aristo Yayınevi, İstanbul
34. SAĞLAM, Harun. (2010) Türk Hukukunda Kamu Görevlilerinin Kişisel KUSURLARINDAN Kaynaklanan Zararlardan Dolayı İdarenin Sorumluluğu ve Kamu görevlisine rücu edilmesi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
35. SAĞLIK HAKKI. <http://www.saglikhakki.org/saglikhak-ic.htm>. Erişim tarihi: 21 Ocak 2020.
36. SARICA, R. (1949). İdari Kaza. Kenan Matbaası, İstanbul
37. SEVÜK, H. Y. (2018). Görevi Kötüye Kullanma Suçu TCK 257. DÜHFD 2018:23(39);257-316.
38. TANERİ, G., & Hakim, D. (2015). Hasta ve Hekim Hakları ile Uygulamadan Örnek Hükümlerle Hekim Ceza Sorumluluğu. Bilge Yayınevi, Ankara
39. TAŞATAN, C. (2017). Hekimin Kayıt Tutma Yükümlülüğü Kapsamında Tıbbi Kaynaklar. On İki Levha, İstanbul.
40. TURAN; Metin Dr. (2020). Karşılaştırılmalı Hukukta Kişisel Verilerin Kullanılması. Seçkin Yayınevi, Ankara.
41. TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ, (2020). Hekim Hakları Bildirgesi. www.ttb.org.tr Erişim tarihi: 26.10.2020
42. ULUSOY, Ali D; Prof Dr. (2013). İdari Yaptırımlar. On İki Levha, İstanbul.
43. ÜZÜLMEZ, İlhan; Doç Dr. (2012). Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK M. 257). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 2012:16(1); 1-194